

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 163g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 12 din Legea nr.1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale [*abrogată*] și a articolelor 36, 65 și 85 din Legea nr.68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar
(instituții abilitate cu efectuarea expertizei judiciare)

CHIȘINĂU

19 ianuarie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Gheorghe Renița, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 29 decembrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 ianuarie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a următoarelor prevederi:

- articolul 12 din Legea nr. 1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale;
- articolele 36, 65 și 85 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;
- Regulamentul unic cu privire la atestarea experților judiciari din Republica Moldova, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr.394 din 29 decembrie 2004,

excepție ridicată de către avocații Svetlana Nenița și Aurelia Grigoriu în dosarul nr. 1-189/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, la 29 decembrie 2016 de către judecătorul Violeta Chisilița din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală nr. 1-189/16 privind învinuirea lui G.V. de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 190 alin. (5) din Codul penal.

4. Prin ordonanța organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Buiucani din 26 martie 2013, s-a dispus efectuarea expertizei grafologice de către Direcția tehnico-criminalistică și expertize judiciare a Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne.

5. Prin ordonanța organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Buiucani din 3 aprilie 2014, s-a dispus efectuarea expertizei grafologice (suplimentare) în comisie de către Centrul Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției.

6. Prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, din 26 februarie 2015, s-a dispus efectuarea expertizei grafologice în comisie (repetată) de către Centrul Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției.

7. Prin încheierile Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, din 26 mai 2016 și 23 august 2016 au fost respinse cererile avocaților Svetlana Nenița și Aurelia Grigoriu cu privire la dispunerea efectuării expertizei repetate.

8. În cadrul ședinței de judecată din 20 decembrie 2016, avocații Svetlana Nenița și Aurelia Grigoriu au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 12 din Legea nr. 1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, a articolelor 36, 65 și 85 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar și a Regulamentului unic cu privire la atestarea experților judiciari din Republica Moldova, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 394 din 29 decembrie 2004.

9. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 76

Intrarea în vigoare a legii

„Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr. 248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 88

Expertul

„(1) Expertul este persoana numită pentru a efectua investigații în cazurile prevăzute de prezentul cod, care nu este interesată în rezultatele cauzei penale și care, aplicând cunoștințele speciale din domeniul științei, tehnicii, artei și din alte domenii, prezintă rapoarte în baza acestora.

[...]”

Articolul 142

Temeiurile pentru dispunerea și efectuarea expertizei

„(1) Expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei. Dispunerea expertizei se face, la cererea părților, de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată, precum și din oficiu de către organul de urmărire penală.

(2) Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. Raportul expertului care a efectuat expertiza la cererea părților se prezintă organului de urmărire

penală, se anexează la materialele cauzei penale și urmează a fi apreciată o dată cu alte probe.

[...]"

12. Prevederile relevante ale Legii nr. 1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale (publicată în M.O., 2000, nr. 144-145, art. 1056, *abrogată*) sunt următoarele:

Articolul 12 Instituțiile de expertiză judiciară

„(1) Expertiza judiciară se efectuează de către experții instituțiilor specializate de stat din sistemul Ministerului Justiției, Ministerului Sănătății, din subdiviziunile tehnico-criminalistice operative sau de expertiză judiciară ale Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Ministerului Apărării și ale Serviciului de Informații și Securitate, precum și de către alte persoane competente, desemnate de ofițerul de urmărire penală, de procuror sau de instanța judecătorească.

(2) Expertiza judiciară poate fi efectuată și de către experții particulari incluși în Registrul de stat al experților judiciari atestați, cu excepția expertizelor în cauzele penale privind infracțiunile comise împotriva vieții, sănătății, libertății și demnității persoanei.

(3) Centrul Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției reprezintă o instituție coordonatoare în domeniul teoriei și practicii expertizei judiciare și criminalisticii și efectuează expertizele judiciare în baza regulamentului aprobat de Guvern.

(4) Expertiza medico-legală se efectuează de către Centrul de Medicină Legală de pe lângă Ministerul Sănătății, în baza regulamentului aprobat de Guvern, iar expertiza psihiatrico-legală se efectuează în unitățile medico-sanitare din sistemul Ministerului Sănătății.

(5) Subdiviziunile tehnico-criminalistice operative sau de expertiză judiciară ale Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Ministerului Apărării și ale Serviciului de Informații și Securitate efectuează expertiza judiciară în conformitate cu propriile regulamente.”

13. Prevederile relevante ale Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (publicată în M.O., 2016, nr. 157-162, art. 316) sunt următoarele:

Articolul 2 Noțiuni

„[...]”

expertiză judiciară – activitate de cercetare științifico-practică, efectuată în cadrul procesului civil, penal sau contravențional (denumit în continuare proces judiciar) în scopul aflării adevărului prin efectuarea unor cercetări metodice cu aplicarea de cunoștințe speciale și procedee tehnico-științifice

pentru formularea unor concluzii argumentate cu privire la anumite fapte, circumstanțe, obiecte materiale, fenomene și procese, corpul și psihicul uman, ce pot servi drept probe într-un proces judiciar;

instituție publică de expertiză judiciară – autoritate publică (instituție) care este parte componentă a sistemului instituțiilor publice de expertiză judiciară, finanțată de la bugetul de stat din mijloace speciale, precum și din alte surse neinterzise de lege;

[...]"

Articolul 36 Raportul de expertiză judiciară

„(1) După efectuarea expertizei judiciare, expertul judiciar își expune cercetările și concluziile într-un raport de expertiză judiciară (denumit în continuare raport de expertiză).

(2) Raportul de expertiză este valabil dacă sunt respectate cumulativ următoarele condiții:

a) laboratorul în care a fost efectuată expertiza judiciară este autorizat și actul de autorizare este valabil;

[Prevederile de la art. 36 alin. (2) lit. a), pentru persoanele indicate la alin. (4) din prezentul articol, intră în vigoare în termen de 5 ani de la publicarea prezentei legi]

b) cercetările au fost efectuate pentru specialitatea de expertiză judiciară pentru care laboratorul este autorizat;

c) expertiza a fost efectuată prin metode și proceduri aprobate;

d) expertiza a fost efectuată cu aparataj standardizat, în cazul expertizelor judiciare efectuate cu utilizarea aparatajului, mijloacelor tehnice sau a altui utilaj;

[Prevederile de la art. 36 alin. (2) lit. d) intră în vigoare în termen de un an de la publicarea prezentei legi]

e) expertiza a fost efectuată de un expert judiciar inclus în Registrul de stat al experților judiciari sau de către o persoană recunoscută în calitate de expert judiciar în procesul respectiv de către ordonatorul expertizei.

(3) La efectuarea oricărei expertize judiciare se întocmește un singur raport de expertiză.

(4) Raportul de expertiză se întocmește în două exemplare, dintre care unul se transmite ordonatorului expertizei, iar cel de-al doilea se arhivează.

(5) La raportul de expertiză se anexează, după caz, materialele pe care se întemeiază concluziile expertului (planșe fotografice, scheme, schițe și grafice etc.), precum și, dacă este cazul, opiniile separate ale experților participanți la efectuarea expertizei.

(6) Prin derogare de la prevederile alin. (1), cercetările și concluziile expertului se expun verbal în cazul în care expertiza se desfășoară în fața ordonatorului expertizei care consemnează procesul de efectuare a cercetărilor și concluziile expertului într-un proces-verbal încheiat în condițiile legislației de procedură.

(7) Prezentarea cu bună știință a unor concluzii false în raportul de expertiză atrage răspundere penală conform legislației.”

Articolul 65

Formele de organizare a activității de expertiză judiciară

„(1) Experții judiciari își desfășoară activitatea în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară sau în cadrul birourilor de expertiză judiciară.

(2) Sistemul instituțiilor publice de expertiză judiciară include instituțiile specializate ale Ministerului Justiției și Ministerului Sănătății, subdiviziunile tehnico-criminalistice operative sau de expertiză judiciară ale Ministerului Afacerilor Interne și ale Centrului Național Anticorupție. Statul poate crea și alte instituții publice de expertiză judiciară. Alte instituții publice pot fi considerate instituții de expertiză judiciară dacă au în statele de personal experți judiciari specializați conform domeniilor de competență. Toate instituțiile publice de expertiză judiciară activează în baza propriilor regulamente aprobate conform prevederilor legale.

(3) Centrul Național de Expertize Judiciare este o instituție coordonatoare a practicii în domeniul expertizei judiciare.

(4) Activitatea experților judiciari din cadrul unui birou de expertiză judiciară se organizează și se desfășoară în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale altor acte normative adoptate în vederea executării prezentei legi.

(5) Expertul judiciar demisionat dintr-o instituție publică de expertiză judiciară poate, în termen de un an de la demisie, să solicite înregistrarea uneia dintre formele de organizare a activității prevăzute la art. 68 alin. (1) lit. b) și c).

(6) La demisia expertului din instituția publică de expertiză judiciară, instituția informează în acest sens Ministerul Justiției pentru a face înscrierile corespunzătoare în Registrul de stat al experților judiciari.

(7) În perioada de după demisie din instituția publică de expertiză judiciară și până la înregistrarea uneia din formele de organizare a activității prevăzute la art. 68 alin. (1) lit. b) și c), activitatea expertului judiciar se consideră suspendată de drept.

(8) Prevederile alin. (6) și (7) din prezentul articol nu se aplică expertului judiciar eliberat din instituția publică de expertiză judiciară în temeiul hotărârii de aplicare a sancțiunii disciplinare indicate la art. 59 alin. (1) lit. e) din prezenta lege.”

Articolul 85

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul:

1) în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a pune în concordanță legislația în vigoare cu prezenta lege;

2) până la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va pune în concordanță actele sale normative cu prezenta lege;

b) va asigura elaborarea actelor normative ce reglementează aplicarea prezentei legi;

c) va asigura crearea în cadrul Ministerului Justiției a unei subdiviziuni care să asigure coordonarea activității experților judiciari.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 1086-XIV din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale.

(4) Instituțiile publice de expertiză judiciară și experții judiciari particulari, înregistrați conform prevederilor art. 84, vor asigura:

a) în termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, evaluarea și autorizarea laboratoarelor de expertiză judiciară în care își efectuează activitatea;

b) în termen de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, elaborarea și aprobarea metodelor și procedurilor de efectuare a expertizelor judiciare, conform specialității de expertiză judiciară pe care sunt autorizați să o efectueze.

(5) Prevederile de la art. 36 alin. (2) lit. a) din prezenta lege, pentru persoanele indicate la alin. (4) din prezentul articol, intră în vigoare în termen de 5 ani de la publicarea prezentei legi.

(6) Prevederile de la art. 36 alin. (2) lit. d) din prezenta lege intră în vigoare în termen de un an de la publicarea prezentei legi.

(7) Prevederile de la art. 39 alin. (5) din prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2018.”

14. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

15. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii pretind că instituțiile desemnate la articolul 12 din Legea nr. 1086 din 23 iunie 2000

cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale și, corespunzător, la articolul 65 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar să efectueze expertize judiciare și să întocmească rapoarte de expertiză nu sunt acreditate conform standardelor internaționale și naționale și nu sunt stabilite metodele și procedurile de efectuare a expertizelor judiciare.

16. Prin urmare, autorii excepției de neconstituționalitate susțin că activitatea instituțiilor de expertiză existente nu poate fi considerată legală și afectează drepturile și libertățile cetățenilor.

17. Totodată, autorii excepției de neconstituționalitate consideră că instituirea, conform articolului 85 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, a unui termen de 5 ani de la data intrării în vigoare a legii pentru evaluarea și autorizarea laboratoarelor de expertiză judiciară, în care își efectuează activitatea, și a unui termen de 3 ani pentru elaborarea și aprobarea metodelor și procedurilor de efectuare a expertizelor judiciare, conform specialității de expertiză judiciară pe care sunt autorizați să o efectueze, este de natură a conduce la erori judiciare și a pune la îndoială veridicitatea rapoartelor de expertiză întocmite de către acestea, încălcând astfel dreptul la un proces echitabil.

18. În viziunea autorilor excepției de neconstituționalitate, normele contestate încălcă prevederile articolelor 4, 8, 20, 54, 74 și 76 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

19. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

20. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii nr. 1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale și a Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, ține de competența Curții Constituționale.

21. Curtea atestă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocații Svetlana Nenița și Aurelia Grigoriu în dosarul nr. 1-189/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, este formulată de subiecții abilitați cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

22. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1)

lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

23. O prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate, și nicidecum compararea prevederilor mai multor legi între ele sau a dispozițiilor cuprinse în aceeași lege și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției.

24. Curtea reține că autorii excepției solicită de a declara neconstituționale prevederile articolului 12 din Legea nr. 1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale și prevederile articolelor 36, 65 și 85 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

25. Curtea menționează că, deși Legea nr. 1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale a fost abrogată prin Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în privința acesteia se poate ridica excepția de neconstituționalitate, deoarece normele contestate din această lege urmează a fi aplicate în cauza deferită judecării.

26. În susținerea celor enunțate, Curtea amintește că în Hotărârea sa nr. 2 din 9 februarie 2016 a statuat:

„73. [...] pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată atât asupra actelor în vigoare, cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, cât și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în soluționarea cauzei.”

27. Curtea reține că autorii excepției de neconstituționalitate au invocat pretinsa încălcare a dispozițiilor cuprinse la articolele 4, 8, 20, 54, 74 și 76 din Constituție.

28. Așadar, cu referire la normele contestate, Curtea reține că acestea reglementează formele de organizare a activității de expertiză judiciară, precum și sistemul instituțiilor publice de expertiză judiciară, precum și cerințele înaintate față de raportul de expertiză.

29. Curtea constată că autorii invocă neconstituționalitatea prevederilor legale în contextul că aceste instituții nu sunt acreditate conform standardelor internaționale și naționale și nu sunt stabilite metodele și procedurile de efectuare a expertizelor judiciare.

30. Sub acest aspect, Curtea observă că se pretinde că rapoartele de expertiză din cauza deferită judecării la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, ar fi fost întocmite de către instituții specializate ale

Ministerului Justiției și ale Ministerului Afacerilor Interne care nu ar fi acreditate și pentru care nu au stabilite metodele și procedurile de efectuare a expertizelor judiciare

31. Astfel, se deduce că problema de drept abordată vizează în esență aspecte legate de admisibilitatea rapoartelor de expertiză în calitate de probe și aprecierea acestora, autorii sesizării referindu-se, *inter alia*, la articolul 94 din Codul de procedură penală, care instituie datele neadmise ca probe, și articolul 101 din Codul de procedură penală, intitulat „Aprecierea probelor”.

32. În acest sens, Curtea reține că verificarea admisibilității probelor și aprecierea acestora ține de competența exclusivă a instanțelor de judecată. În jurisprudența sa anterioară, Curtea a statuat că „nu se poate pronunța asupra temeiniciei probelor administrate” (HCC nr.3 din 20 ianuarie 2015, §62).

33. Pornind de la raționamentele din speța *Letinčić versus Croația* (hotărârea Curții Europene din 3 mai 2016), Curtea relevă că structurile enumerate de lege pentru efectuarea expertizei nu pot fi interpretate ca reprezentând prin sine o încălcare a dreptului la un proces echitabil, de vreme ce imparțialitatea expertului judiciar și admisibilitatea raportului de expertiză va fi examinată de către instanța de judecată împuternicită să judece cauza.

34. Așa fiind, Curtea constată că textele de lege criticate nu vin în coliziune cu articolul 4 din Constituție, care stipulează că drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte; articolul 8 din Legea Fundamentală, ce instituie respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale, și articolul 20 din Constituție, care consacră principiul accesului liber la justiție.

35. De asemenea, Curtea notează că prevederile constituționale cuprinse la art. 54 nu au o semnificație autonomă și urmează a fi aplicate în combinație cu normele constituționale care garantează un drept fundamental. În așa fel, Curtea atestă că dispozițiile art. 54 din Legea fundamentală nu au incidență în cauză, fiindcă nu s-a constatat restrângerea exercițiului vreunui drept sau libertăți fundamentale.

36. În contextul celor elucidate, referitor la pretinsa încălcare a articolului 74 din Constituție, dispozițiile căreia vizează adoptarea legilor și a hotărârilor, Curtea observă că sesizarea nu conține argumente privind încălcarea normei constituționale invocate.

37. Dintr-o altă perspectivă, nu pot fi reținute nici alegațiile autorilor excepției de neconstituționalitate precum că instituirea, conform articolului 85 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, a unui termen de 5 ani de la data intrării în vigoare a legii pentru evaluarea și autorizarea laboratoarelor de expertiză judiciară, în care își efectuează activitatea expertii judiciari, și a

unui termen de 3 ani pentru elaborarea și aprobarea metodelor și procedurilor de efectuare a expertizelor judiciare, conform specialității de expertiză judiciară pe care sunt autorizați să o efectueze, este de natură a conduce la erori judiciare, încălcându-se dreptul la un proces echitabil. Or, dispozițiile criticate prevăd o perioadă de tranziție pentru implementarea legii prenotate, ceea ce nu creează incompatibilitate cu articolul 76 „Intrarea în vigoare a legii” din Constituție.

38. Adicional, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate în partea articolului 85 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar vizează o abordare *in abstracto* a problemelor de aplicare a legii, care nu are legătură cu fondul litigiului principal, fiind o *actio popularis*, care este inoperabilă în cadrul rezolvării excepțiilor de neconstituționalitate, spre deosebire de controlul ordinar al constituționalității normelor.

39. Cu referire la contestarea Regulamentului unic cu privire la atestarea experților judiciari din Republica Moldova, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr.394 din 29 decembrie 2004, Curtea menționează că acesta **nu este susceptibil controlului constituționalității.**

40. Curtea atrage atenția instanței de judecată și a autorilor sesizării asupra faptului că, potrivit articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, de competența instanței de contencios constituțional ține în exclusivitate controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

41. Concomitent, potrivit art. 3 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de: a) autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; b) subdiviziunile autorităților publice; c) funcționarii din structurile specificate la lit. a) și b).

42. În acord cu cele menționate, Curtea reține că **Regulamentul invocat poate face obiectul unui litigiu în contenciosul administrativ, competență ce aparține instanțelor judecătorești.**

43. Totodată, Curtea subliniază că o condiție obligatorie pentru ca instanța de judecată să dispună ridicarea excepției de neconstituționalitate rezidă în verificarea dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, ceea ce s-a omis în prezenta speță (HCC nr. 2 din 09 februarie 2016).

44. Sintetizând cele enunțate *supra*, Curtea conchide că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă sesizarea* privind excepția de neconstituționalitate a articolului 12 din Legea nr. 1086 din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară constatările tehnico-științifice și medico-legale [*abrogată*] și a articolelor 36, 65 și 85 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 20016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, ridicată de avocații Svetlana Nenița și Aurelia Grigoriu în dosarul nr. 1-189/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 19 ianuarie 2017

DCC nr. 3

Dosarul nr. 163g/2016